

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/418/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3513207955
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3513207955.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., IČO 35 937 874, so sídlom Bratislava, Mamateyova 17, proti odporcovi: I. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, o zaplatenie 67,35 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 27. decembra 2013, č.k. 12C/156/2013-13, v senáte jednohlasne, taktó

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i** a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým uznesením výrokom I. zastavil konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p., výrokom II. vec postúpil Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Bratislava, Žellova 2, a výrokom III. žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p.. Uviedol, že navrhovateľ sa podaným návrhom doručeným okresnému súdu dňa 06.08.2013 domáhal, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie sumy vo výške 67,35 Eur. Uviedol, že právny predchodca odporcu bol poistencom navrhovateľa a vznikla mu povinnosť platiť poistné na zdravotné poistenie. Bolo zistené, že právny predchodca odporcu neuhradzoval platby na zdravotné poistenie za obdobia od 08/1996 do 01/2008 a tak mu vznikol nedoplatok na zdravotnom poistení v sume 67,35 Eur. V zmysle Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 8D/279/2012 zo dňa 18.03.2013 nadobudol odporca dedičstvo bez povinnosti výplaty ostatným dedičom. V zmysle ustanovenia § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka prešli dlhy poručiťela na odporcu, ako dediča. Teda odporca zodpovedá za poručiťelove dlhy, ktoré na neho prešli, celým svojim majetkom až do hodnoty nadobudnutého dedičstva. Jednou z procesných podmienok konania, na ktorú súd prihliada kedykoľvek za konania, je právomoc súdu. Táto je vymedzená práve ustanovením § 7 O.s.p.. Vychádzajúc z uvedeného ustanovenia, právomoc súdu je daná v prípade, ak predmetom konania sú vzťahy súkromného práva, pre ktoré je charakteristické rovnocenné postavenie subjektov, z čoho vyplýva, že právomoc súdu nie je daná v prípadoch prejednávania verejnoprávnych vzťahov s výnimkou preskúmania zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosti rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, a to v prípade pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. O rozhraničenie súkromného a verejného práva sa pokúša mnoho teórií právneho dualizmu. Rozdielom medzi občianskoprávnymi a verejnoprávnymi vzťahmi sa zaoberal aj Najvyšší súd SR vo svojom uznesení z 30.06.2010 sp. zn. 2Cdo/91/2009, v ktorom konštatoval: "Občianskoprávnymi vzťahmi sú majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb, majetkové vzťahy medzi týmito osobami a štátom, ako aj vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb, pokiaľ tieto občianskoprávne vzťahy neupravujú iné zákony (§ 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Tieto vzťahy sú upravené normami súkromného práva a sú založené na princípoch právnej rovnosti ich subjektov, práva a povinnosti, ktoré sú obsahom právnych vzťahov tejto povahy, vznikajúce na základe prejavov vôle vyplývajúcich z princípu autonómie vôle ich subjektov. Vzťahy, ktoré sú založené na nerovnom právnom postavení ich účastníkov a v ktorých orgány verejnej moci rozhodujú o právach a povinnostiach účastníkov na báze autoritatívnosti, sú verejnoprávne. Pre vyriešenie otázky, či ten - ktorý právny vzťah je súkromnoprávny alebo verejnoprávny je nevyhnutné predovšetkým zistiť,

z ktorého právneho vzťahu sa vyvodzuje návrhom uplatnený nárok (predmet súdneho konania). Tento vzťah treba následne analyzovať a správne právne posúdiť". Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. vykonáva verejné zdravotné poistenie ako činnosť, ktorá je realizovaná vo verejnom záujme a hospodári s verejnými finančnými prostriedkami. Verejný záujem spočíva v zabezpečení riadneho poskytovania zdravotnej starostlivosti, pričom sa nejedná o individuálny záujem, ale o záujem celej spoločnosti. Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. ako orgán štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti a právny predchodca odporcu ako platca poistného, nie sú v rovnoprávnom vzťahu, ale existuje medzi nimi vzťah nadriadenosti a podriadenosti, teda predmetný vzťah má všetky znaky vzťahu verejnoprávneho. Vyznačuje sa tiež svojou trvalosťou, a preto k zmene charakteru vzťahu nemôže dôjsť ani po zániku subjektu povinného, zaplatiť poistné. Vychádzajúc zo zákona o zdravotnom poistení a zákona o zdravotných poisťovniach, je možné konštatovať, že v prípade úmrtia platcu poistného slovenský právny poriadok nepozná postup, ktorým by bolo možné uplatniť pohľadávky vyplývajúce z verejnoprávneho vzťahu na jeho právnom nástupcovi. Analógiou však nie je možné rozširovať právomoc orgánov verejnej moci, a to najmä s ohľadom na čl. 2 ods. 2 Ústavy. Štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Analógiou však nie je možné dotvárať právo v neprospech účastníka verejnoprávneho vzťahu. Akceptovanie právomoci civilného súdu pri rozhodovaní sporu vyplývajúceho z pohľadávky, ktorá má svoj pôvod vo verejnom práve by podľa názoru súdu predstavovalo neprípustné rozširovanie právomoci orgánov verejnej moci, pričom súčasne by týmto došlo k zhoršeniu postavenia súkromnoprávneho subjektu, ktorý by bol nútený uspokojiť verejnoprávnu pohľadávku svojho právneho predchodcu. Zmena verejnoprávneho vzťahu na vzťah súkromnoprávny, kedy by sa na pohľadávku z verejného práva aplikovali ustanovenia súkromnoprávných predpisov, by podľa názoru súdu predstavovalo neprípustné dotváranie práva, ktoré by bolo v rozpore nielen s platným právnym poriadkom, ale tiež so samotnými právnymi princípmi, ktorého súčasťou je i princíp právnej istoty. Pohľadávka uplatňovaná navrhovateľom titulom poistného dlhu, skúmajúc pohľadávku z hľadiska § 7 O.s.p., nemá svoj pôvod ani v občianskoprávnom, ani v pracovnom, ani v rodinnom, ani v obdobnom, či hospodárskom vzťahu. Smrť platcu poistného spôsobuje právne následky v súkromnom práve, konkrétne v ustanoveniach siedmej časti Občianskeho zákonníka upravujúcich prechod poručiteľových dlhov, s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, však táto okolnosť nemôže mať za následok zmenu verejnoprávneho vzťahu na súkromnoprávny. Podľa názoru okresného súdu nemôže dôjsť k analogickému rozšíreniu pôsobnosti Občianskeho zákonníka, k následnému rozšíreniu právomoci súdu na vzťah vyplývajúci z verejného práva, a preto je daná právomoc Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou so sídlom v Bratislave. Okresný súd poukázal na skutočnosť, že otázkou právomoci, na základe žiadosti Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v spore o právomoc, sa zaoberal i Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6RKS 1/2010 zo dňa 21.04.2010. V nadväznosti na uvedené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky okresný súd konštatuje, že prechod dlhov poručiteľa na dediča upravuje Občiansky zákonník, pričom pri prechode dlhov v zmysle § 470 Občianskeho zákonníka dochádza k zmene v osobe dlžníka. Pokiaľ zmena v osobe veriteľa nemá vplyv na zmenu verejnoprávneho vzťahu na súkromnoprávny a prípadná aktívna legitimácia môže byť posudzovaná až v merite veci, rovnako je podľa názoru okresného súdu vylúčená zmena verejnoprávneho vzťahu na súkromnoprávny pri zmene na strane dlžníka, pričom prípadná pasívna legitimácia, či vôbec existencia verejnoprávneho vzťahu, resp. akéhokoľvek ďalšieho vzťahu v dôsledku smrti poistenca by mali byť tiež posudzované v merite veci, avšak v konaní vedenom na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. S poukazom na zistené skutočnosti, keď v danom prípade je zrejmé, že poisťovňa uplatňuje pohľadávku, pričom rozhodnutie nepatrí do právomoci súdu, ale do právomoci Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, okresný súd konanie pre nedostatok právomoci zastavil s tým, že po právoplatnosti postúpi vec Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou so sídlom v Bratislave.

Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal o jeho zrušenie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, čím uplatnil dôvod odvolania uvedený v ust. § 205, ods. 2 písm. f/ O.s.p.. Poukázal na stanovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. k. 221086/2008, 62608/2008/912 zo dňa 19.09.2008 a na rozhodnutie NS SR č.k. 1Rks/7/2009 zo dňa 15.04.2009. Smrťou poručiteľa zanikol pasívne legitimovaný subjekt - poistenec a preto jeho záväzky voči navrhovateľovi prešli na jeho dedičov podľa ust. § 460 a nasl. Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ si uplatňuje pohľadávku voči dedičom poručiteľa podľa ust. § 470 Občianskeho zákonníka a zastáva názor, že ide o vec patriacu do právomoci súdu a nie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou rozhoduje v správnom konaní o pohľadávkach na

poistnom na zdravotné poistenie voči poistencom poisťovne a nie voči ich dedičom. Podľa § 2 ods. 3 zák. 757/2004 Z.z. súd rozhoduje o tom, či vec predložená súdu patrí do právomoci súdu. Súd nemôže vysloviť, že vec nepatrí do právomoci súdu, ak ju nemôže postúpiť na konanie a rozhodnutie inému orgánu verejnej moci. Podľa jeho názoru tak konanie trpí vadou, spočívajúcou v tom, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím uplatnil dôvod odvolania uvedený v ust. §-u 205, ods. 2, písm. a/ v spojitosti s ust. §-u 221, ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa nebolo podané.

Krajský súd ako súd odvolací, vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie okresného súdu, je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušiť a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie z týchto dôvodov:

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie, ktorým zastavil konanie a vec postúpil na rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou so sídlom v Bratislave odôvodnil tak, že vychádzajúc zo zákona o zdravotnom poistení a zákona o zdravotných poisťovniach je možné konštatovať, že v prípade úmrtia platcu poistného slovenský právny poriadok nepozná postup, ktorým by bolo možné uplatniť pohľadávky vyplývajúce z verejnoprávneho vzťahu na jeho právnom nástupcovi. Analógiou však nie je možné rozširovať právomoc orgánov verejnej moci, a to najmä s ohľadom na čl. 2 ods. 2 Ústavy. Akceptovanie právomoci civilného súdu pri rozhodovaní sporu vyplývajúceho z pohľadávky, ktorá má svoj pôvod vo verejnom práve by podľa názoru súdu predstavovalo neprípustné rozširovanie právomoci orgánov verejnej moci, pričom súčasne by týmto došlo k zhoršeniu postavenia súkromnoprávneho subjektu, ktorý by bol nútený uspokojiť verejnoprávnu pohľadávku svojho právneho predchodcu. Zmena verejnoprávneho vzťahu na vzťah súkromnoprávny, kedy by sa na pohľadávku z verejného práva aplikovali ustanovenia súkromnoprávných predpisov by podľa názoru súdu predstavovalo neprípustné dotváranie práva, ktoré by bolo v rozpore nielen s platným právnym poriadkom, ale tiež so samotnými právnymi princípmi, ktorého súčasťou je i princíp právnej istoty. Pohľadávka uplatňovaná navrhovateľom titulom poistného dlhu, skúmajúc túto z hľadiska § 7 Občianskeho súdneho poriadku, nemá svoj pôvod ani v občianskoprávnom, ani v pracovnom, ani v rodinnom, ani v obdobnom, či hospodárskom vzťahu. Smrť platcu poistného spôsobuje právne následky v súkromnom práve, konkrétne v ustanoveniach siedmej časti Občianskeho práva upravujúcich prechod poručiteľových, s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti však táto okolnosť nemôže mať za následok zmenu verejnoprávneho vzťahu na súkromnoprávny. Podľa názoru súdu nemôže dôjsť k analogickému rozšíreniu pôsobnosti Občianskeho zákonníka a k následnému rozšíreniu právomoci súdu na naďalej vzťah vyplývajúci z verejného práva a preto v danom prípade je daná právomoc Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou so sídlom v Bratislave.

Vzhľadom na už vyslovený právny názor v uznesení Najvyššieho súdu SR z 15.04.2009, sp. zn. 1 RKS 7/2009, v ktorom už bola riešená otázka právomoci Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v prípade zodpovednosti dedičov za dlhy poručiteľa - poistenca, z titulu neplatenia poistného na zdravotné poistenie podľa zák. č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, sa odvolací súd s týmto právnym názorom súdu prvého stupňa nestotožňuje. Je pravdou, že uvedenú otázku riešil aj Najvyšší súd Českej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach tak ako súd prvého stupňa v danej veci, avšak pre odvolací súd je smerodajné stanovisko vyslovené v uvedenom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR. Odvolaciemu súdu naopak nie je známe, že by bol uvedený názor Najvyššieho súdu SR prehodnotený inak, a pokiaľ súd prvého stupňa poukazuje na iné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6RKS 1/2010 z 21.04.2010, možno len konštatovať, že sa nevzťahuje na tento konkrétny prípad, a to zodpovednosť dedičov za dlhy poručiteľa - poistenca.

V rozhodnutí sp. zn. 1 RKS 7/2009 najvyšší súd v súvislosti s právomocou súdu konať v obdobnej veci vyslovil ten právny názor s poukazom na ustanovenie § 7 ods. 1 O.s.p., že právny vzťah, obsahom ktorého je nárok navrhovateľa na úhradu dlhu poručiteľa voči jeho dedičovi, je súkromnoprávnym / občianskoprávnym/ vzťahom. Smrťou poručiteľa zanikol jeho verejnoprávny vzťah zo zdravotného poistenia, teda právny vzťah medzi poručiteľom a poisťovňou. Smrť poistenca /poručiteľa/ je právna

skutočnosť, ktorá má za následok v zmysle § 460 v súvislosti s § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka vznik povinnosti dedičov uhradiť dlhy poručiteľa. Táto povinnosť je obsahom právneho vzťahu medzi veriteľom a dedičom, ktorý vznikol v dôsledku dlhu a uvedenej právnej skutočnosti, t. j. dedenia a tento vzťah má súkromnoprávnu /občianskoprávnu/ povahu. O verejnoprávny vzťah by v danom prípade mohlo ísť len vtedy, ak by bol takýto nárok voči dedičom výslovne predmetom úpravy vo verejnoprávnych predpisoch. Rozhodovanie o nárokoch právneho vzťahu, ktorý tu vznikol dedením - patrí do právomoci súdu, pričom nie je rozhodujúca samotná povaha dlhu, t. j. že vznikol z verejnoprávneho vzťahu poručiteľa a poistenca. Ide tu teda o vzťah súkromnoprávny /občianskoprávny/. Na konanie o predmetnom nároku navrhovateľa je preto príslušný okresný súd.

Uvedený právny názor potom platí aj pre danú vec, v ktorej si navrhovateľ uplatňuje proti odporcom ako dedičom po poistencovi M. R. svoju peňažnú pohľadávku ako dlh na poistnom na zdravotné poistenie. Navrhovateľ si uplatnil svoju pohľadávku voči odporcom ako dedičom po platiteľovi poistného s poukazom na ust. § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka dôvodiac, že na odporcov ako dedičov prešli záväzky poručiteľa poručiteľovou smrťou.

Podľa ustálenej súdnej praxe teda právny vzťah, obsahom ktorého je nárok navrhovateľa na úhradu dlhu poručiteľa voči jeho dedičom, je súkromnoprávnym /občianskoprávnym/ vzťahom. Smrťou poručiteľa zanikol jeho verejnoprávny vzťah zo zdravotného poistenia, teda právny vzťah medzi poručiteľom M. R. a poisťovňou. Smrť poistenca je právnou skutočnosťou, ktorá mala za následok v zmysle § 460 a § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka vznik povinnosti dediča uhradiť jeho dlhy.

Z týchto dôvodov odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie /§ 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p./.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa v zmysle hore vysloveného právneho názoru, o návrhu navrhovateľa rozhodne vecne.

Vysloveným právnym názorom je súd prvého stupňa viazaný /§ 226 O.s.p./.

V novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania / § 224 ods. 3 O.s.p./.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.